

گاهنامه شکوه واژه ها

ویژه نامه
دهم ی فجر

موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی کیلان

معاونت دانشجویی و فرهنگی

سال دوم / شماره یازدهم / ۱۴۰۰/۱۱/۱۸

- * شعر
- * شاخص در شعر پس از انقلاب
- * معرفی کتاب

استان گیلان

گاهنامه شکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

ویژه نامه دهه ی فجر

شماره : یازدهم

۱۴۰۰/۱۱/۱۸

سال : دوم

شناسنامه

سخن دبیر :

در گذر تاریخ، ادبیات، زبانی مشترک ، برای انسان ها بوده و به داشته های فرهنگی یک

جامعه ، اعتبار و ارزش می دهد.

موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی گیلان در راستای ارتقا جایگاه ادبیات و ارج نهادن به آن، درصدد معرفی و نشر آثار فاخر در این صفحه می باشد.

امید آنکه بتوانیم در راستای این هدف والاو ارزشمند ، قدمی به راستی برداشته و مورد توجه شما مخاطبان فرهیخته قرار گیرد.

سپیده ساجدی

دبیر کانون شعر و ادب موسسه

مدیر مسئول گاهنامه ادبی شکوه واژه ها

۰۱۳-۳۳۴۴۸۹۹۴-۷

www.jdrasht.ac.ir

آدرس: رشت، بلوار لاکان، میدان ولایت، مجتمع آموزشی و پژوهشی جهاد دانشگاهی گیلان

صاحب امتیاز
معاونت دانشجویی و فرهنگی

مدیر مسئول
سپیده ساجدی

زیر نظر شورای سردبیری

طراح صفحات و گرافیک
سروناز رحیمی دانش

فهرست

(۱) شعر

صفحه ۱

(۲) شاخص در شعر پس از انقلاب

صفحه ۲-۴

(۳) معرفی کتاب

صفحه ۵

وبه محراب اعتبار برسد

استان گیلان

گاهنامه سگوه واژه ۶

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

سال : دوم

شماره : یازدهم

ویژه نامه دهه ی فجر

شعر

همیشه فاتح میدانیم، همیشه پرچم مان بالاست
همینکه عاشق ایرانیم، همیشه پرچم مان بالاست

در این هجوم هیابوها، درین کشاکش جادوها
به زیر سایه ی قرآنیم، همیشه پرچم مان بالاست

به دین عشق یقین داریم، یقین به فتح مبین داریم
امین کشور ایمانیم، همیشه پرچم مان بالاست

شقایقیم و پر از داغیم، غریب لاله ی این باغیم
دخیل کوی شهیدانیم، همیشه پرچم مان بالاست

وطن صلابت پابرجا، وطن اصالت نامیرا
به پای نام تو می مانیم، همیشه پرچم مان بالاست

اگر چه قطره، پر از موجیم، به اهتزاز تو در اوجیم
شهید پرچم ایرانیم، همیشه پرچم مان بالاست

نغمه مستشار نظامی

بانگ الله اکبرش جاریست
در سرم شور و شوق آزادیست
عطر بهمن دوباره پیچیده
در بهاری که طرح آن شادیست

یادگار امامان حق بود
دشت اندیشه اش پناه من است
در مسیری که سایه ها هستند
نور چشم و چراغ راه من است

هر کسی در سیاهی و ظلمت
کورسوی امید می جوید
عشق و ایمان اگر چه می بارند
روی خاکی که لاله می روید

شهدامان به رسم آزادی
روی شریان خاک جان دادند
با شهادت به راه افتادند
تن به رگبار بی امان دادند

ملتی که غیور مردانش
صف به صف لاله-لاله پر پر شد
درس ایثارشان بهجا ماند و
کوه ایمان قوی تر شد

زیر باران معرفت کم کم
پاک شد خاطرات دیروزی
ابر تیره کنار رفت و فقط
در سرم شعر ناب پیروزی

جیران قربانی

گر کُفر به آتش بکشد جان و تنم را
یا اینکه در آرد زتنم پیرهنم را

صدپاره کند تکه تکه به تکه کفنم را
از من نتواند که بگیرد وطنم را

در جان و تنم ای وطنم از تو تنیده
«از خون جوانان وطن لاله دمیده»

با دست خدا، شوق دعا، شور دلبران
کاخ ستم از پایه ی سستش شده ویران

برخیز! بهار آمده در فصل زمستان!
آن یوسف گمگشته رسیده ست به کنعان

تاریخ جهان در تب و تاب و هیجان است
این شوکت فجر است که اینگونه عیان است

از ابر برون آمده تا رخ بنماید
از روی خودش ماه مگر پرده گشاید

تا جمعه ی موعود که موعود بیاید
شعری به بلندای زمان را بسراید

مردی که وجودش ز ازل لایتناهی ست
جان و تنش آکنده ی ایمان الهی ست

هنگامه ی جاری شدن جان به رمق هاست
خورشید، خطیبی ست که در خون شفق هاست

پایان شب تیره و آغاز فلق هاست
هر جا بروی جشن گل و نور و طبق هاست

هان! مژده بده مژده بده مژده که عید است
پایان شب تاری ستم صبح سپید است....

رضا نیکوکار

استان گیلان

گاهنامه سگوه واژه ۱

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

ویژه نامه دهه ی فجر

شماره : یازدهم

۱۴۰۰/۱۱/۱۸

سال : دوم

شاخص در شعر پس از انقلاب

گردآوری : دکتر مرتضی حیدر زاده

مقدمه :

شاید در نظر اول نتوان تعریف مشخصی با چارچوبی مدون و تعریف شده ای از شعر انقلاب اسلامی ارائه کرد. اما آنچه به یقین در شعر انقلاب اسلامی جایگاه ویژه و مبرهنی دارد، شعر مردمی به معنای واقعی آن می باشد. شاعر همراه، همدل و همزبان مردم است، شعری که مخاطب آن مردم بوده و همه ی شئونات زندگی مردم را در بر می گیرد. با شادی و رنج های مردم همراه است؛ با پیروزی شان سر بلند می کند و در شکست ها در کنارشان می ایستد. شعر و داستان در ادوار مختلف، تاریخ زمانه ی خویش را هم در نهفت خود پاسبانی می کند. لذا می توان گفت شعر انقلاب تاریخ منظوم انقلاب نیز می باشد و در همه ی شرایط جامعه در کنارشان حضور فعال داشته است. (۱)

شاخص ها در شعر انقلاب اسلامی:

در شعر پس از انقلاب، بر خلاف دوره های قبل که بواسطه حکومت پهلوی اول و دوم، شرایط سیاسی و کودتا و... دچار رخوت، و سر خوردگی شده بود و کلمات کلیدی آن حول واژه هایی همچون تیره، تاریکی، سرد، زمستان و ... بود، به ناگه مفاهیمی روشن و سراسر امید بر می خوریم. شاخص های این دگرذیسی در شعر انقلاب اسلامی را، می توان در عوامل ذیل برشمرد:

* برخاستن از خواب و دعوت به بیداری :

انقلاب، ریشه در مبارزه با جهل و ناآگاهی و دعوت مردم به هوشیاری و بیداری دارد و شعر انقلاب هم در ذات خویش بیدارگر و نشاندهنده ی روشنای مسیر است.

در این تکاپو به غیر مردن اگر ره دیگری نماند / چنان سر از فرط سرفرازی فتد که دیگر سری نماند

نسیم غربت نورد عاشق، بگو به زاغان باغ غفلت / عقاب غیرت چو اوج گیرد به ابر بال و پری نماند

ستمگران زمانه درسی اگر نگیرند از شهیدان / برای برگشتن از تغافل، رسد که دیگر دری نماند(۲)

* رجعت به اصل و شناساندن طبقه روشنفکر غربزده : مسأله بازگشت به اصالت دینی در طول گذار انحطاط حکومت پهلوی تا پیروزی انقلاب؛ آغاز گردیده بود. شکلی

جدی و دقیق توسط اندیشمندانی همچون سید جمال الدین اسد آبادی و اقبال لاهوری و در سخنرانی ها و نوشته های مدرن دکتر علی شریعتی و جلال آل احمد و عده ای

دیگر از نویسندگان متعدد مطرح شده بود که همزمان و موازی در به قلمرو شعر نیز راهش را یافت.

این انقلاب، بی نام خمینی (ره) در هیچ جای جهان شناخته شده نیست

عالم معلم رهبری

استان گیلان

گاهنامه سکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

ویژه نامه دهه ی فجر

شماره : یازدهم

۱۴۰۰/۱۱/۱۸

سال : دوم

شاخص در شعر پس از انقلاب

گردآوری : دکتر مرتضی حیدر زاده

* بازگشت به اصل و ذات معنویات اصیل و عارفانه :

بازگشت به اصل در سروده ها با عاشقانه ترین و برجسته ترین ماجرای تاریخ اسلام، یعنی عاشورای حسینی، پیوند خورده ولی با آمدن انقلاب و مساعد شدن شرایط سبب گردید تا اصالت تاریخ، بی ترس و واهمه به زبان آید و نوشتارها متعالی تر در فضای تازه نفس بکشند. آمیزه ای از عشق و حماسه، فضایی تازه و بابتی نو در شعر انقلاب که نشانگر احیاء عشق آسمانی در شعر این دوره است.

درختان را دوست می دارم / که به احترام تو قیام کرده اند، و آب را / که مهر مادر توست، / خون تو شرف را سرخگون کرده است: شفق آینه دار نجابت / و فلق محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گزارده ای... (۳)

* - انتظار :

شعر انتظار در همه ی ادوار تاریخ تشیع بوده، اما حسب حکومت ها و تقید آنان در نوسان بوده است. تفکر انتظار موعود، در شعر انقلاب تجلی پیدا کرده و اشعار با این مضمون به وفور در مجموعه شعرها و صفحات ادبی مطبوعات به چشم می خورد و جایگاه شاخصی در شعر انقلاب پیدا نمود. راز و نیازی صمیمانه و عاشقانه با آن غایب از نظر!

آه می کشم تو را با تمام انتظار / پر شکوفه کن مرا ای کرامت بهار

در رهت به انتظار صف به صف نشسته اند / کاروانی از شهید، کاروانی از بهار... (۴)

* پیوند حماسه و عرفان :

یکی از ویژگی های برجسته ی شعر انقلاب، تلاقی آن با دوران دفاع مقدس است. هجومی ناگاه و نابرابر در برابر هجوم دشمنی که برای آن نقشه های بسیاری از پیش آماده کرده و بواسطه ی انقلاب نوپا، همگان در بیرون متصور بودند این انقلاب عمری بسیار کوتاه خواهد داشت و پیش از تثبیت شدن از بین خواهد رفت. اما قرارگیری تفکر دین، در کنار میهن توانست نتیجه ای را به بار آورد که هیچکدام از دشمنان تصور آن را نمی داشتند. لذا ادبیات و به ویژه شعر این دوران، تأثیر خاصی در تاریخ تکامل ایران داشته است. به حقیقت می توان ادعا کرد که دوران دفاع مقدس یکی از برجسته ترین ادوار شعر انقلاب اسلامی است.

* - آغاز نوین در شعر سیاسی - اجتماعی پس از انقلاب :

مسائل سیاسی و اجتماعی از دیرباز در شعر فارسی بوده و شاعران حسب گذاره های تاریخی به آن پرداخته اند، لذا تاریخ ادبیات سیاسی و اجتماعی ایران دارای وزن و جایگاه معتبری برخوردار است. هرچند بیشتر آثار در تمجید و تایید بوده ولی نمی توان اصالت وجودی آن را نادیده گرفت. مضامین سیاسی - اجتماعی در شعر انقلاب به سبب فضای باز سیاسی آن دوران، از درخشش خاصی برخوردار می باشد.

امروز شاید باید از خون گلو خورد / نان شرف از سفره های آرزو خورد!

خشکیده چاه زمزم، اما حسرتی نیست / لب تشنه باشی می شود از آبرو خورد

شاید تمام حرفم این باشد جماعت / حق شما را کاخ های روبرو خورد! (۵)

گاهنامه شکوه واژه ۴

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

ویژه نامه دهه ی فجر

شماره : یازدهم

۱۴۰۰/۱۱/۱۸

سال : دوم

شاخص در شعر پس از انقلاب

گردآوری : دکتر مرتضی حیدر زاده

(* بهره مندی گسترده و آزاد از تلمیحات مذهبی و سرودن سوگنامه برای ائمه و اولیاء دین :

انقلاب اسلامی ایران صبغه ای دینی دارد و منطقی خواهد بود که بر اساس مبانی دین اسلام شکل گرفته باشد، از سویی دیگر شعر سوگ، در رسای ائمه، ریشه در قرن ها ارادت ایرانیان به پیشوایان دینی شان دارد. لذا استفاده از داشته های دینی در شعر انقلاب امری رایج می باشد، همچون واقعه کربلا که در طول قرن ها دستمایه ی پاک و زلالی است برای شاعران متعهد و مسئول بوده است .

ای که پیچد شبی در دل این کوچه صدایت / یک جهان پنجره بیدار شد از بانگ رهایت
تا قیامت همه جا محشر کبرای تو برپاست / ای شب تار عدم، شام غریبان غرابت
عطش و آتش و تنهایی و شمشیر و شهادت / خبری مختصر از خاطره ی کرب و بلایت
همرهانت صفی از آینه بودند و خوش آن روز / که درخشید خدا در همه ی آینه هایت
کاش بودیم و سر و سینه و دستی چو ابا الفضل / می نشانندیم سبکتر ز کفی آب به پایت
از فرا سوی ازل تا ابد ای حلق بریده / می رود دایره در دایره پژواک صدایت . (۶)

منابع :

- ۱) سید حسن حسینی، شعر انقلاب (مقاله)، سوره (جنگ پنجم)، حوزه ی هنری سازمان تبلیغات اسلامی، تهران شهریور ۶۲، ص ۱۵۹ - ۱۵۷.
- ۲) عبدالجبار کاکایی، آواز های پسین، نشر همراه، تهران ۱۳۶۹، ص ۴۳
- ۳) سید علی موسوی گرمارودی، خط خون انتشارات زوار، تهران ۱۳۶۲، ص ۱۳۹
- ۴) علیرضا قزوه، از نخلستان تا خیابان، چاپ اول، نشر همراه، تهران ۱۳۶۹، ص ۲۳
- ۵) سید ضیا ءالدین شفیعی، روزنامه ی اطلاعات، سه شنبه ۹ تیر ماه ۷۱، ص ۱۱
- ۶) ماهنامه ی اهل قلم، شماره ی ۳ و ۴ (خرداد و تیر ۷۴)، ص ۲۴

استان گیلان

گاهنامه شکوه واژه ها

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی واحد گیلان

ویژه نامه دهه ی فجر

شماره : یازدهم

۱۴۰۰/۱۱/۱۸

سال : دوم

معرفی کتاب

روزشمار انقلاب اسلامی در گیلان یکم مهر تا بیست و پنجم بهمن ۱۳۵۷

کتاب روز شما انقلاب اسلامی در گیلان

روز شمار رخداد های انقلاب است که به رویدادهای یکم مهر تا ۲۵ بهمن ۱۳۵۷ اختصاص دارد .

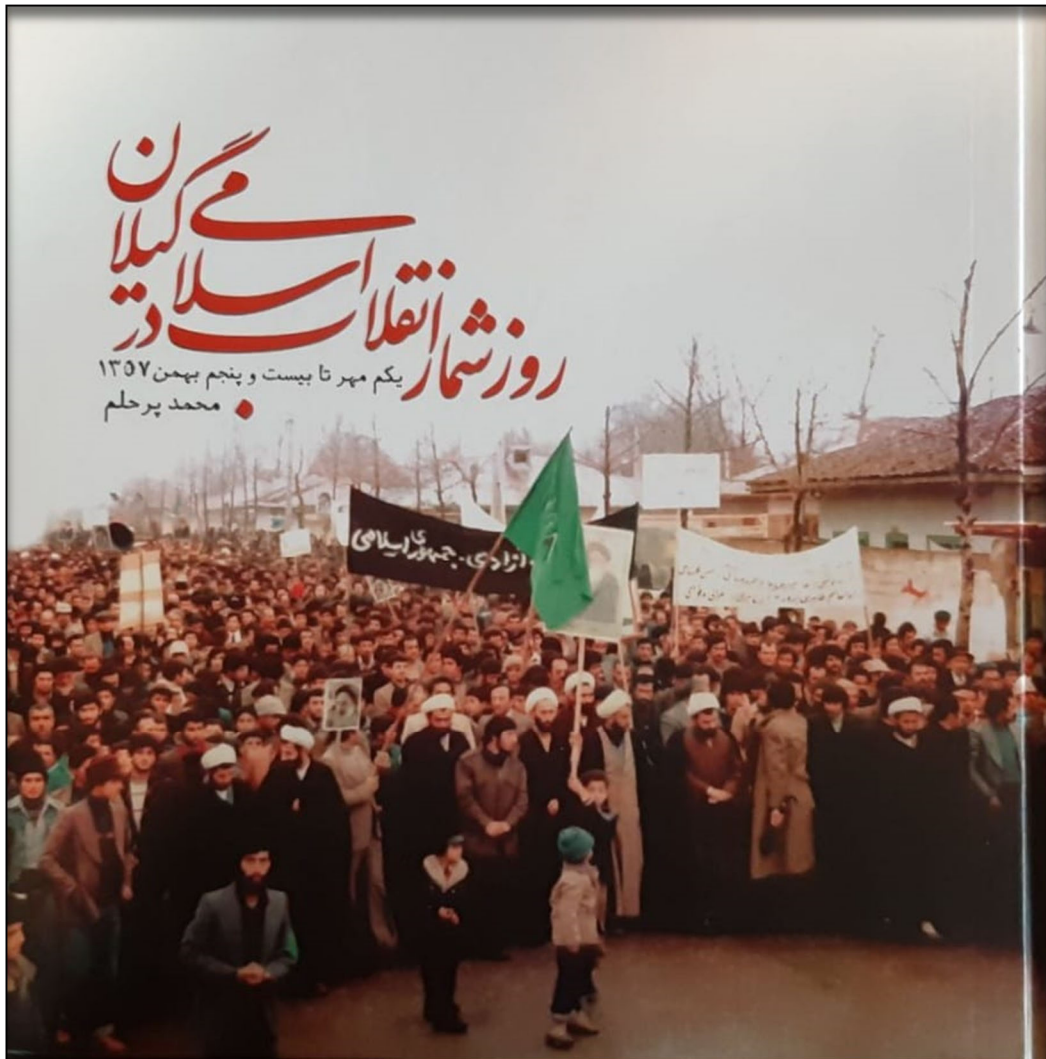
تمام رخدادها با ذکر منبع که شامل اخبار مطبوعات و اسنادی است که از ساواک و شهربانی باقی مانده تنظیم شده است.

مطالب این کتاب به صورت هفتگی بخش بندی شده و ابتدا نمایی از رخداد های هفته به صورت موجز آورده می شود و سپس در متن اصلی به صورت مبسوط به آن رخدادها پرداخته می شود. به گونه ای که سعی شده است

برای هر رخداد سند، خاطره و بریده ای از جرائد ارائه شود. در این کتاب با بیش از ۶۰ نفر از افرادی که در انقلاب دخیل بوده اند مصاحبه شده است.

این کتاب حدود ۴۰۰ صفحه خشتی است و از تعداد زیادی عکس دسته اول که تا کنون جایی منتشر نشده بود استفاده شده علاوه بر این شخصیت هایی که در زمان انقلاب شاخص بوده اند به صورت مبسوط در پاورقی کتاب معرفی شده اند.

روز شمار انقلاب اسلامی جامع ترین اثری است که برای انقلاب اسلامی در گیلان آماده شده ، این کتاب به همت حوزه هنری گیلان ، واحد فرهنگ و مطالعات پایداری توسط انتشارات نکو آفرین منتشر شده و تهیه و تدوین این کار حدود ۱۰_۱۱ سال طول کشیده است.

سپاس فراوان از معاون فرهنگی حوزه هنری گیلان جناب آقای محمد پرچلم

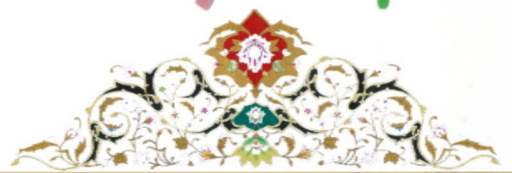
یکی از بزرگترین نعمتهای الهی بر جامعهی اسلامی ما، وجود مردان شجاع و جوانان فداکاری است که از پیش از پیروزی انقلاب اسلامی تا امروز، در مقابل دشمنان انقلاب سینه سپر کرده اند.
(مقام معظم رهبری)

موسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی کیلان

معاونت دانشجویی و فرهنگی

دوره فخر مبارک

ملت ایران با الهام از هدایتهای امام
راحل با ایمان و اراده و هوشیاری خود
گردنه های دشوار را پشت سر گذاشت
و به موفقیت های درخشان دست یافت

